

Staatsexamen VWO

2023

tijdvak 1
maandag 8 mei
13.30 – 16.00 uur

Nederlands schrijfvaardigheid

College-examen schriftelijk

Vwo Nederlandse taal

Schrijfvaardigheid

Algemene instructie bij onderwerp 1 en 2

Als onderdeel van het college-examen maak je een schrijfopdracht. De toets duurt 150 minuten.

Je kiest onderwerp 1 of 2. Het is de bedoeling dat je aan de hand van de aangeboden teksten een artikel schrijft. Je kiest daartoe slechts één opdracht en maakt in geen geval meerdere opdrachten.

Geef bovenaan je tekst duidelijk aan voor welke opdracht je gekozen hebt door de letter A, B, C of D te noteren.

Dit zijn de richtlijnen:

- Ga uit van de tekstsoort en het publiek, zoals in de opdracht is aangegeven.
- Zorg voor een duidelijke alinea-indeling.
- Bedenk een pakkende titel.
- Bedenk minstens drie tussenkopjes van maximaal zes woorden.
- Het is niet de bedoeling dat je de inleiding bij onderwerp 1 of 2 overneemt in je eigen schrijfproduct.
- Let op zinsbouw, stijl en spelling.
- Gebruik **minimaal 600** woorden en **niet meer dan 750** woorden. Vermeld het aantal woorden onder je tekst.

Veel succes.

Onderwerp 1

Inleiding

Woke-zijn en wetenschap

De termen 'woke' en 'wokeness' worden tegenwoordig gebruikt in de betekenis van 'alert zijn op en zich bewust zijn van maatschappelijke ongelijkheid'. Mensen die woke zijn, willen ongelijkheid aanpakken door de cultuur te veranderen. Ze willen een wereld waarin verschillen tussen mensen er niet langer toe doen. Woke-zijn wordt hoe langer hoe meer een maatschappelijke norm.

Woke is gaan gelden als een synoniem voor politieke correctheid. Ook aan de universiteiten speelt wokeness een rol. Veel docenten en studenten wilden de universiteit zo woke mogelijk maken. Verschillende wetenschappers vrezen echter dat de academische vrijheid daardoor wordt bedreigd.

Opdracht A

Schrijf voor de lezers van een regionale krant een betoog waarin je jouw mening geeft over woke-zijn en wetenschap. Je neemt in ieder geval de volgende informatie-elementen op:

1. Een inleiding waarmee je de aandacht van de lezers trekt en waarin je jouw standpunt aan de orde stelt door middel van een stelling.
2. Drie argumenten die pleiten voor jouw standpunt. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
3. Twee tegenargumenten waarvan je er een weerlegt. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
4. Een slot met een conclusie die aansluit bij jouw standpunt.

Opdracht B

Schrijf voor de lezers van een regionale krant een beschouwing over woke-zijn en wetenschap. Je neemt in ieder geval de volgende informatie-elementen op:

1. Een inleiding waarmee je de aandacht van de lezers trekt en waarin je het verschijnsel beschrijft. Besluit de inleiding met de hoofdvraag.

2. Een visie van voorstanders onderbouwd met drie argumenten. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
3. Een visie van tegenstanders onderbouwd met drie argumenten. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
4. Een samenvattend slot waarin je jouw eigen visie opneemt.

De teksten die je kunt gebruiken, zijn:

Van Kampen, M. & Vos, S. (2021, 23 januari). Hoe wokeness de maatschappij verandert. *Dagblad de Limburger*. Geraadpleegd op 6 oktober 2021, van https://www.limburger.nl/cnt/dmf20210122_95875127

Hoofredactie Trouw. (2021, 9 april). Als de bagage van de wetenschapper meetelt, dan heeft de woke-beweging een punt. *Trouw*. Geraadpleegd op 6 oktober 2021, van <https://www.trouw.nl/opinie/als-de-bagage-van-de-wetenschapper-meetelt-dan-heeft-de-woke-beweging-een-punt~bea31a3a>

Geling, G.J. (2021, 26 februari). Universiteiten moeten alert zijn op eenzijdigheid. *Trouw*. Geraadpleegd op 6 oktober 2021, van <https://www.trouw.nl/opinie/universiteiten-moeten-alert-zijn-op-eenzijdigheid~bd9cdb56>

Vergeet niet de richtlijnen uit de algemene instructie in acht te nemen!

Tekst 1

Hoe wokeness de maatschappij verandert

De opkomst van groeperingen als Kick Out Zwarte Piet komt voort uit een nieuw soort collectief bewustzijn dat vanuit bakermat Amerika inmiddels ook Nederland heeft bereikt: de woke-cultuur. Het betreft een containerbegrip voor bewegingen die alert zijn op maatschappelijke thema's zoals racisme, seksisme en het streven naar een inclusieve samenleving. Daar is in de kern weinig mis mee. Toch zorgt de ideologie voor steeds meer tweespalt. Voor de één staat het voor het omarmen van tolerantie, gelijkheid en oog voor sociale en raciale issues, voor de ander is het niet meer dan extreme politieke correctheid. 'Wokeness' is dus een nogal schizofreen fenomeen: de zucht naar een maatschappij waarin iedereen mee kan doen, leidt juist tot polarisatie.

Woke

Tot 2014 werd de term 'woke', in het Nederlands het best te vertalen naar 'wakker', nog amper gebruikt. In de zes en half jaar die daarop volgden, is 'woke' geëvolueerd tot een ideologie die veel verdergaat dan een kreet tegen raciale ongelijkheid. De Oxford English Dictionary omschrijft het als 'waakzaam zijn op onrecht in de samenleving, vooral racisme'. Maar ook dat is een nogal nauwe definitie. De term staat thans voor een groeiend besef van maatschappelijke ongelijkheid, bewustzijn van je eigen privileges en betrokkenheid bij wereldproblematiek zoals klimaatverandering en duurzaamheid. Wokeness verandert de maatschappij. Het is zichtbaar in de vorm van genderneutrale toiletten, duurzame festivalbikers, klimaatmarsen en roetveegpieten. De leden van generatie Z groeien ermee op en geven dat straks weer door aan hun kinderen. Wokeness is alomtegenwoordig. De essentie van de beweging is in één simpele vraag samen te vatten: kan dit eigenlijk nog wel?

Moraalpolitie

In die laatste vraag zit tevens de keerzijde van wokeness opgesloten. Het zaait voortdurende twijfel over tradities en gebruiken. Het is een priemende vinger naar op het eerste oog onbeduidende routines die van de ene op de andere dag als 'gevoelig' worden beschouwd. Mogen we met carnaval niet meer als indiaan verkleed? Mogen we nog wel een grapje maken over andere culturen? Waar eindigt humor en begint belediging? Welke woorden mag je gebruiken om een buitenlander te omschrijven? En, misschien nog wel belangrijker, welke niet?

Het gevolg van met alles en iedereen rekening te moeten houden, is dat je het gevoel krijgt dat je constant op eieren loopt. En breek je er per ongeluk eentje, dan staat de moraalpolitie op de social media klaar om je een corrigerende tik te geven. Het heeft menig persoon zijn reputatie of baan gekost. Doorgeslagen wokeness leidt tot een heksenjacht op alles wat 'fout' is.

Inclusie

Natuurlijk wordt het streven naar inclusie, een diverse samenleving waarin niemand elkaar uitsluit, breed gedragen. Beseffen dat je het goed getroffen hebt (bijvoorbeeld als witte man uit de middenklasse) en dat iemand uit een minderheid misschien meer moeite moet doen en dat jij daar eventueel rekening mee houdt, schaadt niemand. De vraag is hoever je daarin moet gaan.

Het gaat steeds een stapje verder en dat roept weerstand op. Er is inmiddels een tegenbeweging op gang gekomen die de morele superioriteit en pretenties moe is. Online én offline is er een flankgevecht gaande tussen mensen die zich 'woke' noemen en mensen die hun tradities proberen te beschermen. Die strijd wordt steeds grimmiger. Ook hier in Nederland zijn de eerste slagen al gevoerd.

Bron: Van Kampen, M. & Vos, S. (2021, 23 januari). Hoe wokeness de maatschappij verandert. *Dagblad de Limburger*. Geraadpleegd op 6 oktober 2021, van https://www.limburger.nl/cnt/dmf20210122_95875127

Tekst 2

Als de bagage van de wetenschapper meetelt, dan heeft de woke-beweging een punt

Wetenschap vergt wakkerheid, daar is ieder het over eens. Over de vraag wat voor wakkerheid precies, is een richtingenstrijd bezig op universiteiten. Het draait om het begrip 'woke'. Die term kan slaan op alertheid op tekenen van racisme, of, breder opgevat, tekenen van ongelijke behandeling in het algemeen.

De basisvraag is of wetenschap objectief is. Leidt wetenschappelijk onderzoek altijd tot dezelfde uitkomsten, ongeacht wie dat onderzoek leidt of uitvoert? Als blijkt dat het wel degelijk uitmaakt welke persoon achter die wetenschapper zit, dan heeft de woke-beweging een punt.

Nu zijn wetenschappers in ieder geval mensen van hun tijd. Dat betekent dat bij disciplines waarbij het gaat om menselijk gedrag, zoals geschiedenis, economie, politicologie of sociologie, het wel degelijk uitmaakt wat de persoonlijke opvattingen en ervaringen zijn van degene die een onderzoeksvraag formuleert. Het vak geschiedenis gaat tegenwoordig niet meer voornamelijk over oorlogen en politieke conflicten en in de economische wetenschap is meer oog voor andere menselijke drijfveren dan pure berekening.

Dus dan maakt het uit wat de bagage is van de persoon die bijvoorbeeld koloniale geschiedenis onderzoekt. Het voert alleen echt veel te ver om van tevoren te eisen dat die wetenschapper zo'n gevoelige kwestie met een bepaald perspectief aanpakt. Academische vrijheid is een voorwaarde om spannende vragen te kunnen stellen. Een strak ideologisch kader beperkt die ruimte. Als het gaat om koloniale geschiedenis moet ook de vraag aan de orde kunnen komen of een kolonie misschien geprofiteerd heeft van die overheersing, of die wellicht uit eigenbelang deels ook in stand heeft gehouden.

Maar stel dat onderzoek naar de koloniale geschiedenis van Nederland door uitsluitend wetenschappers met een puur Nederlandse achtergrond gedaan wordt, dan kan die afdeling wel wat woke gebruiken. Academische vrijheid moet garanderen dat relevante vragen gesteld kunnen worden en dat er op die vragen goed onderbouwde antwoorden komen. En wat dat antwoord is, mag niet van tevoren vastliggen.

Bron: Hoofredactie Trouw. (2021, 9 april). Als de bagage van de wetenschapper meetelt, dan heeft de woke-beweging een punt. *Trouw*. Geraadpleegd op 6 oktober 2021, van <https://www.trouw.nl/opinie/als-de-bagage-van-de-wetenschapper-meetelt-dan-heeft-de-woke-beweging-een-punt~bea31a3a>

Tekst 3

Universiteiten moeten alert zijn op eenzijdigheid

"Franse onderwijsminister richt vizier op woke-ideologie, universiteiten reageren geschokt", (Trouw, 22 februari). De Franse regering wil politiek activisme op de universiteit in kaart brengen. Zij ziet met name de uit de Verenigde Staten overgewaaid woke-ideologie op universiteiten als een bedreiging voor het pluralisme in de wetenschap en wil hier een onderzoek naar instellen. Critici zien deze stap van de Franse regering echter als een bedreiging voor de academische vrijheid en vrezen een heksenjacht.

Toch komt deze kritiek van de Franse regering op de wetenschap niet geheel uit de lucht vallen. Ook sommige Franse wetenschappers zijn kritisch op de groeiende invloed van de woke-ideologie op Franse universiteiten. En het is niet alleen een exclusief Frans fenomeen. Ook aan Nederlandse universiteiten zien we, met name aan faculteiten voor sociale en geesteswetenschappen, een klimaat van woke-zijn, politisering en activisme wanneer het gaat om onderwerpen als de islam, gender, postkolonialisme, migratie en diversiteit.

Etnische registratie

Dit kan leiden tot onder meer eenzijdig onderzoek, het eenzijdig aannemen van promovendi en toekennen van onderzoeksgelden, activistisch optreden door wetenschappers, het weren van 'onwelgevallige' sprekers en een guur klimaat in de wetenschap zelf tegenover andersdenkenden. Concrete voorbeelden zijn onder meer het aanstellen van 'diversity officers' aan verschillende universiteiten, pogingen van de UvA om etnische registratie mogelijk te maken en het voornemen van het University College Utrecht om het curriculum te 'dekoloniseren'.

Nu zou je kunnen zeggen: is dit wel echt een probleem? Hoe vaak horen we nu bijvoorbeeld over een spreker die gecanceld wordt, of een wetenschapper die kritisch is op zijn vakgenoten? Is onderzoek naar vooringenomenheid niet juist een aanval op de academische vrijheid en kan dit inderdaad niet leiden tot meldpunten voor onwelgevallige zaken en heksenjachten? Dat laatste moeten we ook zeker niet willen. Academische vrijheid zou hier niet ter discussie mogen staan. En er moet zeker altijd ruimte zijn voor maatschappijkritische visies in de wetenschap.

De vraag is echter: in hoeverre zijn deze wetenschappelijke visies binnen sommige vakgebieden te eenzijdig? Hoeveel wetenschappers durven openlijk een tegengeluid tegen de groeiende woke-invloed te laten horen? Hoeveel jonge wetenschappers die aan het begin van hun carrière staan, durven stelling te nemen tegen een heersend denkraam in hun vakgroepen? En is het niet zo dat waar we over horen in de media misschien wel het topje van de ijsberg is, en dat er nog veel meer speelt aan universiteiten waar wij nooit wat over vernemen?

Gebrekkig gesignaleerd

De Nederlandse wetenschap wordt sterk beïnvloed door de Angelsaksische wereld waardoor invloed van de woke-ideologie aan universiteiten snel kan groeien. Toch wordt dit in de wetenschap zelf nog maar gebrekkig gesignaleerd. In 2018 verscheen het KNAW-onderzoek Vrijheid van wetenschapsbeoefening in Nederland. De conclusie van dit onderzoek was dat er geen signalen zijn dat er in de wetenschap in Nederland structureel sprake is van zelfcensuur en beperking van diversiteit aan perspectieven. Maar op dit onderzoek kwam ook kritiek, en een belangrijke wetenschappelijke stelling is ook wel dat één onderzoek géén onderzoek is. Meer onderzoek, zeker binnen specifieke disciplines, naar dit onderwerp is dus ook in Nederland nodig.

Maar het zou niet alleen moeten gaan over reflectie op het bestaan van politisering en bias in de wetenschap. Het is belangrijk dat er ook meer aandacht komt voor meer diverse perspectieven in de wetenschap. Dat er naast 'diversity officers' ook 'viewpoint diversity officers' komen die deze vorm van diversiteit bewaken. En dat er beurzen worden toegekend aan onderzoekers die tegendraads onderzoek willen doen, ook naar wat ingaat tegen de steeds dominanter wordende, al dan niet woke, perspectieven in hun vakgebied.

Bron: Geling, G.J. (2021, 26 februari). Universiteiten moeten alert zijn op eenzijdigheid. *Trouw*. Geraadpleegd op 6 oktober 2021, van <https://www.trouw.nl/opinie/universiteiten-moeten-alert-zijn-op-eenzijdigheid~bd9cdb56>

Onderwerp 2

Inleiding

Millennials en prestatiedruk

De meeste millennials zijn tevreden met hun bestaan, maar veel onderzoekers signaleren dat de druk door studie en werk bij deze jongvolwassenen is toegenomen. Dat uit zich in een stijging van het aantal burn-outs en een toename van depressiviteit.

Veel onderzoekers benaderen prestatiedruk als een probleem voor het individu. Voor de oplossing wordt de bal gelegd bij de jongeren zelf, die het maar moeten zien op te lossen met therapie of pillen. Een andere benadering verzet zich juist tegen deze 'medicalisering' van het probleem en ziet de toename van prestatiedruk als iets dat samenhangt met de wijze waarop onze samenleving is georganiseerd. Deze onderzoekers zien meer heil in een maatschappelijke verandering. Er wordt dus nogal verschillend gedacht over de oorzaken en de juiste aanpak van de prestatiedruk bij millennials.

Opdracht C

Schrijf voor de lezers van een regionale krant een betoog waarin je jouw mening geeft over millennials en prestatiedruk. Je neemt in ieder geval de volgende informatie-elementen op:

1. Een inleiding waarmee je de aandacht van de lezers trekt en waarin je jouw standpunt aan de orde stelt door middel van een stelling.
2. Drie argumenten die pleiten voor jouw standpunt. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
3. Twee tegenargumenten waarvan je er een weerlegt. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
4. Een slot met een conclusie die aansluit bij jouw standpunt.

Opdracht D

Schrijf voor de lezers van een regionale krant een beschouwing over millennials en prestatiedruk. Je neemt in ieder geval de volgende informatie-elementen op:

1. Een inleiding waarmee je de aandacht van de lezers trekt en waarin je het verschijnsel beschrijft. Besluit de inleiding met de hoofdvraag.

2. Een visie van voorstanders onderbouwd met drie argumenten. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
3. Een visie van tegenstanders onderbouwd met drie argumenten. Gebruik een relevant citaat uit onderstaande bronnen. Zet dit citaat tussen aanhalingstekens.
4. Een samenvattend slot waarin je jouw eigen visie opneemt.

De teksten die je kunt gebruiken, zijn:

Prins, D. (2020, 8 maart). Oorzaak van burn-out en depressie bij millennials: wat is er echt aan de hand? *AD*. Geraadpleegd op 20 november 2021, van <https://www.ad.nl/gezond/oorzaak-van-burn-out-en-depressie-bij-millennials-wat-is-er-echt-aan-de-hand~adbc8513>

Van der Spek, D. (2019, 21 augustus). Wanneer stoppen millennials met janken en gaan we aan het werk? *Intermediair*. Geraadpleegd op 20 november 2021, van <https://www.intermediair.nl/persoonlijke-groei/ambitie/wanneer-stoppen-millennials-met-janken-en-gaan-we-aan-het-werk>

Vergeet niet de richtlijnen uit de algemene instructie in acht te nemen!

Tekst 1

Oorzaak van burn-out en depressie bij millennials: wat is er echt aan de hand?

"Wat een geluksvogels, die millennials", dacht ik vaak als ik naar mijn zoons van 24 en 22 keek. Geboren tussen 1985 en 2000 is er geen generatie met zoveel kansen, mogelijkheden en de vrijheid om te worden wat je wilt. Maar als ik lees dat van de ruim 3 miljoen jongvolwassenen tussen de 20 en 35 jaar er 100.000 thuiszitten (ArboNed) en drie van de vier studenten op enig moment met emotionele uitputting kampen (Landelijke Studentenvakbond), dan moet ik mijn oordeel bijstellen.

Millennials staan niet bekend om hun veerkracht bij tegenslagen. Dat hebben ze blijkbaar te danken aan de helikopter-, curling- en tijgerouders: vaders en moeders die willen dat hun kinderen dankzij goede prestaties vooruitkomen in de wereld. Ik vrees dat ik ook goed ben in 'curlen' – dat ik elke hobbel gladstrijk waar mijn zoons achter blijven haken. Misschien dat dit inzicht me triggert, dat ik daarom wil horen hoe millennials zich kunnen wapenen tegen emotionele uitputting en burn-out.

"Jongeren ervaren een enorme prestatiedruk", zegt psycholoog en millennialkenner Thijs Launspach (31), auteur van onder meer Werken met millennials. "Ze zijn opgegroeid met het idee dat je zelf verantwoordelijk bent voor je geluk en succes, en dus ook voor je falen. Succes meten ze af aan leeftijdsgenoten, en dan vooral de plaatjes daarvan op sociale media. Hoe doen anderen het? De standaard is niet alleen 'succesvol en gelukkig', maar ook 'fit, mooi en gezond'. Een onhaalbare norm, maar dat is wat ze elke dag op sociale media zien. Niemand zet er beelden van een rotdag op. Terwijl iedereen die heeft."

We leven meer dan ooit in een prestatimaatschappij, zegt ook Jasper Scholten (33), millennialdeskundige en auteur van Het millennial mysterie. "Je kunt alles bereiken wat je wilt, krijgen we mee in de opvoeding. Als iets niet lukt, kun je alleen maar naar jezelf wijzen."

Zelfbeeld

Naar jezelf wijzen vraagt om enige zelfkennis. Daaraan ontbreekt het millennials nog weleens, stelt Denker des Vaderlands Daan Roovers: ze weten vaak nog niet wie ze diep vanbinnen zijn. Terwijl de buitenwacht vooral zelfverzekerde twintigers en dertigers ziet, baseren zij hun zelfbeeld nog te veel op hun talenten en vaardigheden – wat ze kunnen – en te weinig op wie ze zijn. "Jongeren zijn een verzameling competenties geworden, ze zijn gaan geloven in het profiel dat ze maken. Maar wie ben je zelf, los van al die vaardigheden? Als je dat niet weet, kan dat leiden tot een gebrek aan zelfvertrouwen", zegt Roovers .

Launspach grinnikt: "Mooie filosofische benadering. Daan Rovers heeft een punt: deze leeftijdsfase zou veel meer moeten gaan over persoonlijke ontwikkeling dan over voldoen aan een ideaalplaatje. Zelfonderzoek, daar is bijna geen tijd meer voor. Je moet je opleiding zo snel mogelijk af hebben en dan hup, de arbeidsmarkt op."

Millennials zijn erop getraind zichzelf goed te verkopen, zegt hij: "Dat plaatje komt niet altijd overeen met het gevoel erachter. Bovendien is de leeftijdsfase van 20 tot 35 jaar van oudsher een stressvolle, omdat je veel voor het eerst doet: studeren, een baan vinden, een woning, een gezin beginnen. Aan de ene kant duurt de periode tussen puberteit en volwassenheid langer, aan de andere kant wordt wel verwacht dat je je schaapjes dan op het droge hebt. Vaste baan, eigen huis, monogame liefdesrelatie en het liefst ook nog kinderen; dat is het ideaal."

Een ideaal dat knelt als een keurslijf, gecreëerd door millennials zelf. Dat herken ik, met een zoon die naast zijn masterstudie werkt als teamleider bij Albert Heijn en vindt dat hij vijf keer per week moet sporten. "We laten ons leiden door de verwachtingen van anderen, of door wat we denken dat anderen van ons verwachten", zegt ook Scholten. "Daardoor weten millennials niet goed meer wat ze zelf willen. Er bestaat een groot verschil tussen wat je denkt te willen en wat je diep vanbinnen echt wilt."

Uit het Millennial Onderzoek 2018 onder 3300 jongvolwassenen waaraan Scholten meewerkte, blijkt dat millennials zelf ook vinden dat de schoen hier wringt – in elk geval deels. "Ze gaven aan meer ruimte te willen voor persoonlijke ontwikkeling, in plaats van professionele."

Ingrijpen

Millennials zouden zich meer open en kwetsbaar moeten durven opstellen. Om emotionele uitputting en een burn-out te voorkomen, moeten millennials zelf ingrijpen. Scholten: "Rust kan helpen om tot inzichten te komen, maar vaak heb je iemand nodig die je naar diepere lagen van jezelf brengt. Wat je wel kunt doen: iets als yoga of mindfulness, om in contact te komen met wat je voelt. En houd eens bij: waar krijg je energie van, en wat kost jou energie? Zo leer je jezelf beter kennen."

Op zijn tijd flink knallen is prima, maar alleen als je daarna gas kunt terugnemen: "Wat heb jij nodig om het de komende dertig tot veertig jaar vol te houden? Daar moet je een weg in zien te vinden." Het helpt daarbij om eens kritisch naar je eigen verwachtingen te kijken, denkt de psycholoog: "Waar moet jouw leven aan voldoen? Wat moet jij van jezelf bereiken? Hoe realistisch is dat?" Millennials zouden zich vaker open en kwetsbaar moeten durven opstellen, vindt hij: "Door écht met elkaar in gesprek te gaan, ontdek je dat iedereen zijn worstelingen heeft. Dat het normaal is niet altijd alleen maar gelukkig te zijn. Als je dat weet, durf je zelf eerder hulp te vragen wanneer dat nodig is."

Misschien moet ik mijn jongens dit stuk laten lezen. Ze duidelijk maken dat drie keer sporten ook oké is. En daarna ophouden met curlen.

Bron: Prins, D. (2020, 8 maart). Oorzaak van burn-out en depressie bij millennials: wat is er echt aan de hand? *AD*. Geraadpleegd op 20 november 2021, van <https://www.ad.nl/gezond/oorzaak-van-burn-out-en-depressie-bij-millennials-wat-is-er-echt-aan-de-hand~adbc8513>

Tekst 2

Wanneer stoppen millennials met janken en gaan we aan het werk?

Laten we eerlijk zijn: millennials hebben het niet makkelijk. De prijzen van huizen worden steeds hoger, vaste dienstverbanden zijn moeilijker te bemachtigen en overall om ons heen vallen leeftijdgenoten met bosjes neer. De burn-outcijfers rijzen de pan uit: bijna 21 procent van de Nederlanders tussen de 25 en 35 jaar heeft last van burn-outklachten.

Onze generatie moet presteren en ervaart veel druk. Deze groep jongeren, geboren tussen 1985 en 2000 (ikzelf in 1988) heeft het zwaar. Door torenhoge studieschulden krijgen we niet zomaar een hypotheek. De druk die millennials zichzelf opleggen, zorgt voor een steeds hoger percentage uitval door stress. Drie op de vier studenten is emotioneel uitgeput en een op de drie heeft een verhoogde kans op een burn-out. Steeds meer initiatieven, zoals Coalitie-Y en Millennial Matters, worden uit de grond gestampt waar de millennials aan het handje worden genomen, om ze te helpen met hun problemen. Het lijkt alsof iedereen, onder wie wijzelf, ons met een zijden handschoen aanpakt.

Millennials zijn opgegroeid in een omgeving waarin alles binnen handbereik is. Je kunt alles bestellen wat je wilt en krijgt het binnen 24 uur thuisbezorgd. Het merendeel van de nationale en internationale films en series is on demand te zien. Informatie is overall, zonder moeite te vinden. Onze generatie is snel gewend geraakt aan dit gemak en verwacht in het werkende leven ook alles aangereikt te krijgen, binnen 24 uur, zonder moeite. Maar zo werkt het natuurlijk niet in het echte leven. Beslissingen kosten tijd. Transformaties gaan niet moeiteloos. Als je echt een probleem wilt aanpakken, moet je ervoor knokken. En dat kunnen we helemaal niet.

Het zware leven van millennials(?)

Hebben millennials het wel echt zo zwaar? Zorgen alle betuttelende uitspraken en theorieën er niet juist voor dat wij ons hiernaar gaan gedragen? Het is makkelijk om te zeggen dat we geen baan kunnen vasthouden, omdat we millennials zijn en niet in de voetsporen van eerdere generaties kunnen treden. De maatschappij propt een hele generatie in één hokje: we willen niets en we kunnen niets. En het is stiekem best makkelijk om je daarachter te verschuilen. Dan hoef je ook niets en kun je al je problemen extern neerleggen. Too easy. Wanneer doorbreekt onze generatie de selffulfilling prophecy, stoppen we met janken en gaan we gewoon aan het werk?

Het zijn niet alleen de millennials die zichzelf in hokjes plaatsen, de generaties eromheen lijken hetzelfde te doen. Ze noemen millennials lui, ongeduldig en egoïstisch. Maar volgens *Harvard Business Review* hebben millennials op de werkvloer dezelfde wensen en dromen als werknemers van andere leeftijden.

Iedereen wil een duidelijk doel, de wereld beter maken, passievol zijn en financiële zekerheid hebben. Wat werkethiek betreft, lijken millennials helemaal geen andere wensen te hebben. Maar als iedereen ons steeds maar vertelt dat we anders in elkaar zitten, gaan we ons er vanzelf naar gedragen.

Het is maar op één manier op te lossen

Het tij moet gekeerd worden. We kunnen ons niet meer verschuilen achter de vooroordelen over onze generatie. Daarmee leggen we de problemen extern neer. We zijn zelf verantwoordelijk voor successen én problemen. Vingers wijzen naar de maatschappij is voor watjes. In plaats van naar deze vooroordelen te leven, kunnen we er maar op één manier iets aan doen.

We moeten op de juiste momenten de handen uit de mouwen steken en op andere momenten geduldig zijn. Good things take time. Je wordt geen 'senior' in je functie binnen drie maanden. Je zult je moeten bewijzen, op je bek moeten gaan en vooral weer opstaan. Verantwoordelijkheid nemen, keihard werken en tegelijkertijd geduld hebben.

Bron: Van der Spek, Dineke (2019). Wanneer stoppen millennials met janken en gaan we aan het werk? *Intermediair*. Geraadpleegd op 20 november 2021, van <https://www.intermediair.nl/persoonlijke-groei/ambitie/wanneer-stoppen-millennials-met-janken-en-gaan-we-aan-het-werk>

De bovenstaande teksten zijn bewerkt om ze geschikt te maken voor dit examen. Dit is gebeurd met respect voor de opvattingen van de auteur(s). Voor de oorspronkelijke tekst(en) kun je terecht in de vermelde bronnen. De Dienst Uitvoering Onderwijs is verantwoordelijk voor vorm en inhoud van dit examen.